

Tragèdia (i comèdia) grega. Teoria i pràctica.

Docent: Jordi Casasampera

Curs 2025-26: UNED Sènior Barcelona

Hores lectives: 30 h

Dia i hora: dimarts de 9 a 11 h

Idioma: català

Calendari: setembre: 16, 23 i 30

octubre: 7, 14, 21 i 28

novembre: 4, 11, 18 i 25

desembre: 2, 9 i 16

gener: 13

Introducció

Deia Aristòtil que la tragèdia representava de manera bella una acció gran tot provocant en el públic una purificació (*katharsis*). Nietzsche considerava que tota la veritat de la vida es trobava en la tragèdia i que només ella era capaç de transmetre'ns el dolor i la lluita (tràgica) de l'heroi davant d'allò que el supera i el marca. La tragèdia és, segons Jan Patocka, el lloc on es desperta la consciència de la problemàtica de la vida humana.

Les tragèdies d'Èsquil, Sòfocles i Eurípides són clàssiques perquè aquesta dimensió tràgica -insuperable, segons Nietzsche- de la vida, afecta els éssers humans de tots els temps, que hi tenen sempre un diàleg renovat. Mai no s'han deixat de representar i constantment han estat revisitades per a seguir-ne escrivint: Sèneca, Shakespeare, Espriu, potser avui dia Wajdi Mouawad... Tornar a llegir els tràgics grecs ens permet reprendre i enriquir el diàleg amb nosaltres mateixos, però alhora ens obliga a introduir-nos en el context en què foren escrites aquelles obres, context sense el qual podríem "fer-

ne el que vulguem”, cosa que potser també és legítima (o no, o depèn).

Per la seva banda, Bergson argumentava que la comèdia és més intel·ligent que la tragèdia perquè sap distanciar-se de la vida, perquè el riure implica un distanciament i un coneixement, que la tragèdia no té, per estar més lligada al patiment. En aquest sentit, és oportuna l'anècdota (potser falsa) segons la qual Plató, en ser preguntat sobre com era la vida atenenca del seu temps, va respondre que només calia llegir les comèdies d'Aristòfanes (on, per cert, el mestre de Plató és fortament ridiculitzat). Llucià, Molière, Russinyol, potser avui dia Woody Allen... tots ells ens fan riure (i pensar) a propòsit de la nostra realitat, ens fan riure'ns de nosaltres mateixos.

Benvinguts a la tragicomèdia de la vida, que espero que ens purificarà, divertirà i alimentarà la nostra capacitat de comprendre aquesta cosa estranya anomenada “ésser humà”.

Objectius

- Introduir-se en la tragèdia i la comèdia gregues
- Analitzar algunes obres i els seus autors
- Aproximar-nos a la comprensió de l'ésser humà i la vida humana a partir d'aquestes obres
- Realitzar un petit exercici de lectura dramatitzada.

Programa

1. Introducció històrica, cultural i literària
2. Èsquil. Lectura de *Prometeu encadenat*
3. Sòfocles. Lectura d'*Antígona*
4. Eurípides. Lectura de *Medea*
5. Aristòfanes. Lectura de *Els núvols*
6. Preparació de la lectura dramatitzada

Metodologia

El curs s'estructura en tres tipus de sessions: la classe magistral, el comentari en comú de les lectures seleccionades i la preparació de la lectura dramatitzada.

Bibliografia

Les obres d'Èsquil, Sòfocles, Eurípides i Aristòfanes han estat objecte de nombroses traduccions i edicions monogràfiques. Els alumnes poden llegir les obres en qualsevol edició, tant en català com en castellà, segons la seva disponibilitat i preferència.

Pel que fa a bibliografia secundària, poden consultar-se les següents obres de referència:

ALLARDYCE, Nicoll: Historia del teatro mundial, Madrid: Aguilar, 1964.

DE ROMILLY, Jacqueline: La tragedia griega, Madrid: Gredos, 2011 [Versió e-book, Barcelona: RBA, 2019]

GUZMÁN, Antonio: Introducción al teatro griego, Madrid: Alianza, 2005.

NIETZSCHE, Friedrich: El naixement de la tragèdia, Martorell: Adesiara, 2011.

PANDOLFI, Vito: Història del Teatre (I), Institut del Teatre, Barcelona, 1989.